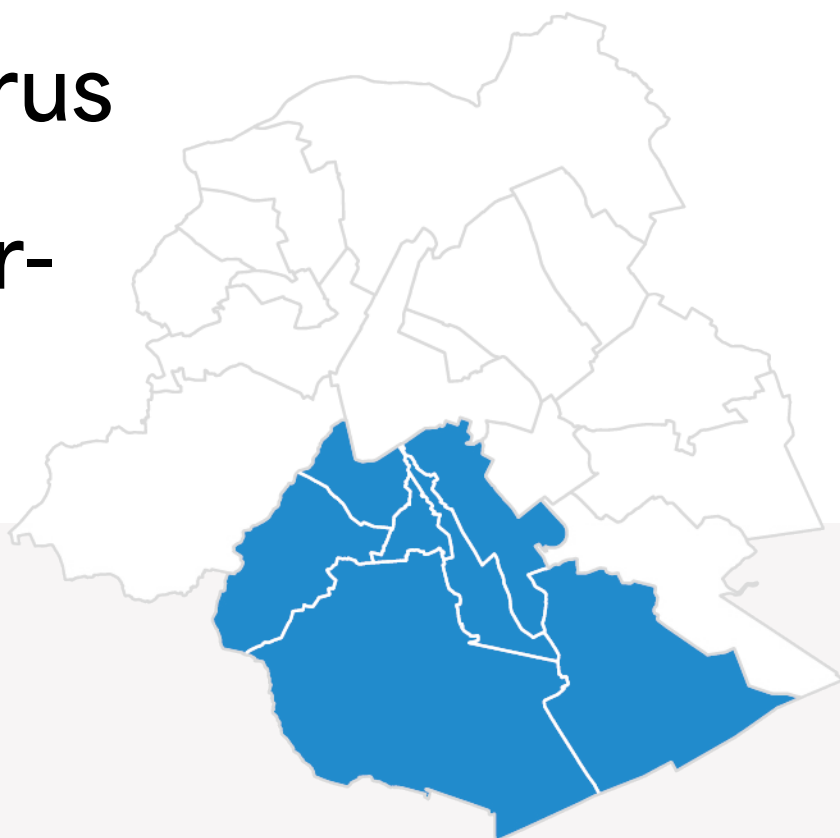

Humaan papillomavirus (HPV) en baarmoeder- halskanker

Januari 2026

Jaarlijkse themakalender

Elke maand een actuele thematiek!

Elke maand worden enkel de inhoud en materialen geactualiseerd die verband houden met het thema van die maand. We bundelen voor u nuttige diensten en hulpmiddelen, binnen en buiten de Zorgzone.

De andere thema's worden in de loop van het jaar bijgewerkt, volgens onderstaande kalender:

Januari Baarmoederhalskanker	Juli Hydratatie
Februari Alcoholverslaving	Augustus Huidkanker
Maart Dikkedarmkanker	September Vaccinatie
April Tuberculose	Oktober Borstkanker
Mei Tabak	November Diabetes
Juni Risicobeperking	December HIV & SOA's

Heeft u inhoud om met ons te delen?

Beschikt u over hulpmiddelen of bronnen in verband met het thema die niet in dit document zijn opgenomen?

Neem gerust contact met ons op!

Inhoudsopgave

Goed om te weten	4
Aandachtspunten voor professionals	5
Baarmoederhalskanker	5
Gecombineerde preventie: vaccinatie, screening en risicobeperking	5
Screening op baarmoederhalskanker	5
Risicobeperking	5
Gezondheidsbevordering en bevolkingsgroepen die niet vergeten mogen worden	6
Meer informatie	7
Om te lezen	7
Om te bekijken	9
Om te sensibiliseren	9
Om te begeleiden	11
Om deel te nemen	14
In de zorgzone	15
In de Zorgzone Zuid	15
Bibliographie	16

Om te lezen

Een rubriek om bestaande wetenschappelijke en niet wetenschappelijke artikels, rapporten en boeken over het onderwerp te verzamelen.

Om te sensibiliseren

Een rubriek om bestaande didactische of educatieve materialen te bundelen: flyers, infographics, spellen over het onderwerp.

Om deel te nemen

Een rubriek om bestaande evenementen, themadagen, conferenties en webinars over het onderwerp te verzamelen.

Om te bekijken

Een rubriek om bestaande visuele content over het onderwerp te bundelen: films, documentaires, videoclips.

Om te beluisteren

Een rubriek om bestaande audiocontent over het onderwerp te verzamelen: podcasts, radiocolumns, luisterboeken, audiocumentaires.

Om te begeleiden

Een rubriek om bestaande plaatsen, praatgroepen en diensten te bundelen die uw doelgroep kunnen begeleiden rond dit thema.

Goed om te weten

Infecties met het humaan papillomavirus (HPV) zijn vandaag een van de meest voorkomende seksueel overdraagbare aandoeningen. Deze virussen infecteren de huid en slijmvliezen en kunnen de inwendige en uitwendige geslachtsorganen, anus, mond, keel en bepaalde delen van de huid aantasten. HPV komt voor bij **alle seksueel actieve mensen**, ongeacht gender, geslacht of seksuele geaardheid. Naar schatting krijgt **80%** van de seksueel actieve bevolking in hun leven te maken met HPV, met een bijzonder hoge prevalentie tussen 15 en 24 jaar. In de overgrote meerderheid van de gevallen (**≈ 90%**) is de infectie van voorbijgaande aard en verdwijnt ze spontaan binnen één tot twee jaar dankzij natuurlijke immuniteit.

Twee soorten letsels

De zogenaamde 'laagrisico'-HPV's zijn vooral verantwoordelijk voor goedaardige letsels, zoals **genitale wratjes (condylomen)**. Deze wratjes zijn zeer besmettelijk, maar niet kankerverwekkend. Toch hebben ze een aanzienlijke psychologische, sociale en seksuele impact.

Daarentegen worden een vijftiental HPV-types als 'hoogrisico' beschouwd omdat ze precancereuze letsels kunnen veroorzaken. Die kunnen zonder screening en adequate behandeling uitgroeien tot kwaadaardige letsels, met name **baarmoederhalskanker, anuskanker, peniskanker, vulvakanker of mond- en keelholtekanker**.

Nuttige links

Bruprev

Informatiewebsite over screening op baarmoederhalskanker

Voor de algemene bevolking: Dépistage du cancer du col de l'utérus - Bruprev

Voor professionals: Professioneel gedeelte - Opsporing baarmoederhalskanker

O'Yes

Website met informatie over HPV en vaccinatie, voor de Federatie Wallonië-Brussel.

Voor het grote publiek.

Voor meer informatie:

les-hpv.be - Filles et Garçons, ça nous concerne !

Sensoa

Website met informatie over HPV, screening en vaccinatie voor de Vlaamse Gemeenschap.

Voor meer informatie:

HPV : Wat is het ? Hoe krijg je het en wat zijn de symptomen? | allesoverseks.be - van Sensoa

Aandachtspunten voor professionals

Baarmoederhalskanker

Baarmoederhalskanker is nu wereldwijd de vierde meest voorkomende vorm van kanker bij vrouwen. Het is echter één van de kankervormen die het best te voorkomen is met een doeltreffende combinatie van preventiemaatregelen. Toch leidt baarmoederhalskanker nog altijd tot een aanzienlijke morbiditeit en mortaliteit. In België was deze kankervorm in 2021 verantwoordelijk voor 164 sterfgevallen. In 2023 werden 53 nieuwe gevallen geregistreerd in het Brussels gewest, waarvan 38 bij vrouwen tussen 25 en 64 jaar.

Gecombineerde preventie: vaccinatie, screening en risicobeperking

HPV-vaccinatie, ongeacht gender!

Vaccinatie is de meest effectieve primaire preventie tegen genitale wratjes en HPV-gerelateerde kankers. De Hoge Gezondheidsraad raadt vaccinatie aan voor meisjes en jongens van 9 tot 14 jaar, gevolgd door een inhaalvaccinatie tot 26 jaar. Hoe vroeger de vaccinatie, hoe beter de immuunrespons en hoe groter de bescherming vóór de eerste seksuele contacten.

In de Federatie Wallonië-Brussel wordt **gratis vaccinatie** (Gardasil 9, 2 doses met een tussenpoos van 6 maanden) aangeboden in het tweede middelbaar (13-14 jaar). In de Vlaamse Gemeenschap wordt het vaccin toegediend in het eerste middelbaar (12-13 jaar).

De **inhaalvaccinatie** (2 doses) is gratis voor 15- tot 18-jarigen via het Vaccinatieprogramma, of wordt gedeeltelijk terugbetaald in de apotheek. Na 18 jaar wordt het niet meer terugbetaald en zijn er 3 doses nodig, wat een financiële belemmering is. Sommige ziekenfondsen bieden echter een aanvullende tegemoetkoming tot € 150.

Screening op baarmoederhalskanker

Screening op baarmoederhalskanker blijft van fundamenteel belang voor iedereen met een baarmoeder, ongeacht of ze gevaccineerd zijn of niet. Het is gratis voor vrouwen **tussen 25 en 64 jaar** en moet worden uitgevoerd bij de huisarts of gynaecoloog

- 25-29 jaar: baarmoederhalsuitstrijkje (cytologie) om de 3 jaar. In deze leeftijdsgroep zijn HPV-infecties meestal van voorbijgaande aard. HPV-screening zou veel vals-positieve resultaten opleveren, met onnodige onderzoeken en behandelingen tot gevolg.

- 30-64 jaar: baarmoederhalsuitstrijkje (HPV) om de 5 jaar.

Screening op kanker van de anus, penis, vulva, mond en keel wordt niet systematisch aanbevolen; elk verdacht letsel moet echter medisch worden onderzocht.

Risicobeperking

Condoms verminderen de overdracht van HPV en beschermen tegen andere soa's, maar bieden geen volledige bescherming: besmetting kan plaatsvinden via onbedekte zones.

Januari 2026

Gezondheidsbevordering en bevolkingsgroepen die niet vergeten mogen worden

- De benaderingen van **gezondheidsbevordering** en relationele, emotionele en seksuele voorlichting zijn onmisbaar om meer kennis over HPV op te doen, stigmatisering en taboes te verminderen, vaccinatie en screening aan te moedigen en sociale ongelijkheden op gezondheidsgebied weg te werken.
- Het is belangrijk om **LGBTQIA+**-mensen, zoals **transmannen** (die hun baarmoeder hebben behouden), mannen die seks hebben met mannen (**MSM**) en **non-binaire** mensen, te betrekken bij preventie-, vaccinatie- en screeningsboodschappen.
- Er is extra waakzaamheid geboden bij mensen met een **verzwakt immuunsysteem**, in het bijzonder mensen met **hiv**, bij wie HPV-infecties langer aanhouden en zich vaker ontwikkelen tot precancereuze en kankerletsels. Voor deze mensen wordt een vaccinatieschema met 3 doses aanbevolen .
- **Sociale en economische kwetsbaarheid:** aandacht besteden aan zaken die de toegang in de weg staan (kosten, vervoer, medische dekking, gebrek aan kennis van het gezondheidszorgsysteem). Het is uiterst belangrijk om (gratis) vaccinatie in de doelgroep aan te moedigen.
- **Toegang tot zorg:** informatie vereenvoudigen, ondersteuning bieden bij administratieve procedures, toegang tot gratis/in hoge mate terugbetaalde vaccinatie en screening ondersteunen.
- **Overscreening vermijden:** het verhogen van de frequentie van screenings, het uitvoeren van screenings buiten het aanbevolen leeftijdsbereik of het gebruik van een dubbele test verhoogt het risico op vals-positieve resultaten, onnodige onderzoeken en behandeling, zonder echt voordeel voor de personen.

Meer informatie

Om te lezen

FR / NL

Nieuws

Introductie van de HPV-test als primaire screeningstest voor de opsporing van baarmoederhalskanker in België

Sinds 1 januari 2025 krijgen mensen tussen de 30 en 64 jaar om de vijf jaar een HPV-test terugbetaald in plaats van een cytologisch onderzoek voor de screening naar baarmoederhalskanker. Zo wordt het humaan papillomavirus opgespoord op een uitstrijkje van de baarmoederhals vooraleer er letsels aanwezig zijn die met cytologie opgespoord kunnen worden.

Voor iedereen.

Door het RIZIV.

[Meer informatie](#)

[Introductie van de HPV-test als primaire screeningstest voor de opsporing van baarmoederhalskanker in België | RIZIV](#)

FR / NL

Rapport

Screening op baarmoederhalskanker

Sciensano geeft klinische uitleg (klinische richtlijnen) over de nieuwe screeningsalgoritmen en therapeutische follow-up voor zorgverleners en het grote publiek.

Bestemd voor iedereen en voor zorgverleners.

Door Sciensano.

[Meer informatie](#)

[Baarmoederhalskanker screening | Sciensano.be](#)

Januari 2026

FR

Rapport

Evaluatie van het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker in Brussel - screeningsjaren 2020-2023

Het Kankerregister (Belgian Cancer Registry - BCR) kreeg de opdracht om de screening op baarmoederhalskanker te evalueren door evaluatie-indicatoren te berekenen.

Het rapport zelf bevat indicatoren en analyseresultaten over deelname- en dekkingspercentages, overscreening, en kwaliteitsindicatoren over diagnose, follow-up en behandeling van baarmoederhalskanker onder de doelpopulatie. In de bijlage beschrijft de methodologie de gebruikte gegevens en de berekeningsmethoden. Dit jaar zijn ook de trends voor de verschillende indicatoren voor de periode 2014-2023 geanalyseerd om een overzicht te geven van hun evolutie over een langere periode.

Door het Kankerregister.

Meer informatie

Indicatoren - evaluatie van baarmoederhalskankerscreening 2020-2023 - Brussel | Belgian Cancer Registry

FR

Infofiche

Screening op baarmoederhalskanker

Sinds januari 2025 zijn in België nieuwe screeningsmodaliteiten voor baarmoederhalskanker van kracht, met de HPV-HR-test, die gevalideerd is vanaf de leeftijd van 30 jaar en gevoeliger is dan de conventionele cytologische analyse. Deze infofiche vat de belangrijkste informatie voor huisartsen samen.

Voor huisartsen.

Door Promo Santé & MG.

Meer informatie

FIM 12.24 Dépistage du cancer du col de l'utérus

FR / NL

Wetenschappelijk advies

Vaccinatie tegen infecties veroorzaakt door het humaan papillomavirus (HGR 9181)

In dit wetenschappelijk advies over het beleid inzake volksgezondheid, dat dateerde van juli 2017, formuleert de Belgische Hoge Gezondheidsraad aanbevelingen met betrekking tot de preventie van infecties met het humaan papillomavirus bij kinderen en adolescenten.

Door de Hoge Gezondheidsraad.

Meer informatie

Humaan papillomavirus (HPV) - Hoge Gezondheidsraad

Om te bekijken

FR

Video's "Connaissez-vous le HPV ?"

Het Plate-Forme Prévention Sida heeft vijf videogetuigenissen gedeeld van mensen die HPV-gerelateerde letsels hebben opgelopen (precancereuze letsels, baarmoederhalskanker, papillomatose van de stembanden, condylomen).

Voor iedereen.

Door het Plate-Forme Prévention Sida.

[Meer informatie](#)

« Connaissez-vous le HPV ? » | Plate-Forme Prévention Sida

Om te sensibiliseren

FR / NL

Informatiepagina Vaccinatie tegen papillomavirus

Deze webpagina biedt uitgebreide informatie over HPV-vaccinatie en screening op baarmoederhalskanker, in begrijpelijke taal die is aangepast aan een jong publiek.

Voor adolescenten en jongvolwassenen.

Door Brussel-J.

[Meer informatie](#)

Vaccinatie tegen HPV - Brussel-J

FR / NL / EN

Informatieflyer Screening op baarmoederhalskanker

Deze informatieve flyer wil mensen bewustmaken van het belang van preventieve vaccinatie tegen HPV en screening op baarmoederhalskanker. De flyer is beschikbaar in drie talen (FR/NL/EN).

Voor iedereen.

Door Vivalis.

[Meer informatie](#)

Opsporing baarmoederhalskanker | Vivalis

Januari 2026

FR /NL

**Informatiebrochure
Baarmoederhalskanker**

Deze brochure bevat belangrijke informatie over baarmoederhalskanker, waaronder risicofactoren, preventiemaatregelen, symptomen, screening en diagnose, en nog veel meer.

Voor het grote publiek.
Door de Stichting Tegen Kanker.

[Meer informatie en gratis downloaden](#)
Baarmoederhalskanker - Stichting tegen kanker

FR

**Informatiebrochure
Le petit guide des HPV**

Deze zeer volledige gids geeft op een duidelijke en geïllustreerde manier de belangrijkste punten weer over het humaan papillomavirus, waaronder symptomen en diagnose, maar ook preventiemiddelen zoals condoomgebruik, screening en vaccinatie.

Gericht op jongeren en volwassenen, ongeacht gender.
Door vzw O'YES.

[Meer informatie](#)
brochure_HPV_2022.pdf

NL

**Informatiebrochure
Humaan Papillomavirus**

Alle jongeren van het eerste jaar secundair onderwijs in Vlaanderen kunnen gratis gevaccineerd worden tegen het humaan papillomavirus (HPV).

Deze brochure geeft antwoord op een aantal vragen: Wat is het humaan papillomavirus? Wanneer ben je beschermd? Voor wie is het vaccin bedoeld? Is het vaccin veilig? Wat kan je nog doen?

Voor iedereen.
Door Gezondheidsmakers.

[Meer informatie](#)
Folder Humaan Papillomavirus HPV | Gezondheidsmakers

Januari 2026

Om te begeleiden

FR / NL / EN / AR

Online Zanzu

Zanzu helpt mensen die weinig of geen Nederlands of Frans spreken om zonder taalbarrières over seksuele gezondheid te praten. De informatie (in 14 talen) is gemakkelijk te volgen met parallelle uitleg in twee talen en duidelijke afbeeldingen. De inhoud wordt gecontroleerd door seksuologen en artsen.

Voor iedereen.

Door Sensoa en Departement Zorg Vlaanderen.

Meer informatie

[Zanzu | Seksuele gezondheid in 14 talen](#)

FR / NL

Par téléphone Kankerinfo - 0800 15 802

Tweetalige telefoonlijn waar je vertrouwelijk vragen over kanker kunt stellen. Er wordt ook kortdurende telefonische psychologische ondersteuning (max. 6 sessies) aangeboden voor mensen met kanker en hun naasten.

Voor iedereen: patiënten, naasten en professionals.

Door de Stichting Tegen Kanker.

Meer informatie

[Cancerinfo - Fondation contre le cancer](#)
0800 15 801

NL

Face-to-face / telefonisch / online Kom op tegen Kanker

De vzw Kom op tegen Kanker biedt allerlei activiteiten en tools over kanker. Op hun website allesoverkanker.be vind je informatie per soort kanker, maar ook over het leven met kanker (financiële vragen, werken na kanker, fit blijven, een second opinion vragen of met je kinderen of kleinkinderen over kanker praten).

De vzw heeft ook een telefonische hulplijn die van maandag tot vrijdag van 9 tot 12 uur en van 13 tot 17 uur ter beschikking staat: 0800 35 445.

Voor mensen met (borst)kanker en hun naasten.

Door Kom op tegen Kanker.

Meer informatie

[Alles over kanker | Kom op tegen Kanker](#)

Januari 2026

FR

Face-to-face
Bewustmakingworkshops - Oncologie

Psycho-educatieve programma's die essentiële informatie geven over de psychologische, neuropsychologische en emotionele effecten van kanker en de behandelingen ervan, en praktische strategieën delen om de uitdagingen en overgang na de behandeling aan te pakken.

Voor iedereen vanaf 15 jaar die een kankerbehandeling achter de rug heeft.
Door PsyBru en Centrum voor Psycho-Oncologie.

Plus d'informations

[Fatigue et difficultés cognitives liées au cancer - PsyBru](#)

[Peur de la récurrence \[oncologie\] - PsyBru](#)

[Bouffées de chaleur et sueurs nocturnes \[oncologie\] - PsyBru](#)

[Image de soi \[oncologie\] - PsyBru](#)

FR

Face-to-face
Groepsworkshops - Oncologie

Groepsworkshops om te leren omgaan met vermoeidheid en emoties als je kanker hebt. Deze workshops zijn opgebouwd rond thema's (vermoeidheid begrijpen, cognitieve vermoeidheid, hypnose en ontspanning enz.).

Voor iedereen vanaf 15 jaar met kanker.
Door PsyBru en Centrum voor Psycho-Oncologie.
Psycho-Oncologie Centrum (Waterloolaan 106 - 1000 Brussel).

Meer informatie

[Omgaan met vermoeidheid bij kanker:](#)

[Gestion de la fatigue liée au cancer - PsyBru](#)

[Omgaan met emoties bij kanker:](#)

[Gestion des émotions dans le cadre d'une affection cancéreuse - PsyBru](#)

FR

Face-to-face
Baob Brussels

Deze vzw helpt vrouwen met een ernstige ziekte en hun omgeving tijdens en na de ziekte.

Ze zetten zich in voor informatie, bewustmaking en ondersteuning, zowel collectief als individueel, om de lichamelijke en geestelijke gezondheid te verbeteren.

Meer informatie

[Baob Brussels](#)

Januari 2026

FR

**Face-to-face
Lhiving**

Lhiving biedt begeleiding op maat aan mensen in precaire situaties en die chronisch en/of ernstig ziek zijn.

Hun streefdoel is de gezondheid en het algemeen welzijn van de begunstigden en hun gezin te verbeteren zodat ze zich op termijn zo zelfstandig mogelijk kunnen handhaven in de maatschappij. Lhiving helpt ook bij het zoeken naar een betaalbare woonst en koppelt hieraan een meer of minder intensieve begeleiding.

Meer informatie

Lhiving vzw - Brussel

FR

**Face-to-face
Re-source**

Deze vzw wil mensen met kanker een warme en gastvrije omgeving bieden. Hier vinden ze hulpmiddelen, een luisterend oor, de mogelijkheid om te praten met lotgenoten, advies van zorgverleners en activiteiten om hun psychologische, fysieke en sociale batterijen weer op te laden.

Meer informatie

Accueil - Re-source

Januari 2026

Om deel te nemen

NL

Face-to-face

Opleiding kankerscreening: Relevantie en modaliteiten

Welke verschillende gevalideerde kankerscreenings zijn er? Welke leeftijdsgroep? Welke onderzoeken? Hoe breng je dit ter sprake bij patiënten? Deze opleidingsmodule behandelt alles wat je moet weten over epidemiologie, risicofactoren, richtlijnen enz.

Voor huisartsen en eerstelijnsgezondheidswerkers in hun LOK, DDG, Kring of in een wijkgezondheidscentrum.

Door Promo Santé & Médecine Générale.

Gratis, 2 uur, datum op aanvraag, op de door jou gekozen locatie.

Meer informatie

[Formations pratiques et concrètes pour médecins généralistes](#)

Januari 2026

In de zorgzone

In de Zorgzone Zuid

Het team van de Zorgzone heeft deze maand geen lokaal georganiseerde activiteiten vastgesteld.

Indien u op de hoogte bent van activiteiten rond dit thema in de Zorgzone Zuid,
[neem dan contact met ons op.](#)

Bibliografie

- ⁱ Les-HPV. (2022). Le petit guide des HPV (brochure). Les-HPV.
www.les-hpv.be/wp-content/uploads/2022/08/brochure_HPV_2022.pdf
- ⁱⁱ HGR-CSS. (z.d.). Humaan papillomavirus (HPV) - informatie voor het publiek [PDF]. HGR-CSS.
www.hgr-css.be/file/download/6940722e-6f47-48a4-8c40-d17caf52e255/O9eL0UmD2ik7IANChVdBxcbNSEIhjPAHJtxB6nGBRGc3d.pdf
- ⁱⁱⁱ Wereldgezondheidsorganisatie. (5 maart 2024). Cancer du col de l'utérus. Wereldgezondheidsorganisatie.
www.who.int/fr/news-room/fact-sheets/detail/cervical-cancer
- ^{iv} Belgian Cancer Registry. (2025). Cancer fact sheet 2023: Cervical cancer (ICD-10 C53). Belgian Cancer Registry.
www.kankerregister.org/sites/default/files/2025/2025_BE_CFS2023_APP_CERVIX_1.pdf
- ^v HGR-CSS. (z.d.). Humaan papillomavirus (HPV) - informatie voor het publiek [PDF]. HGR-CSS.
www.hgr-css.be/file/download/6940722e-6f47-48a4-8c40-d17caf52e255/O9eL0UmD2ik7IANChVdBxcbNSEIhjPAHJtxB6nGBRGc3d.pdf
- ^{vi} vaccination-info.be. (s.d.). Vaccination contre le HPV. vaccination-info.be.
www.professionnels.vaccination-info.be/vaccination/hpv/
- ^{vii} Allesoverseks.be. (s.d.). Vaccin tegen HPV (humaan papillomavirus). Allesoverseks.be.
www.allesoverseks.be/vaccin-tegen-hpv-humaan-papillomavirus?utm
- ^{viii} vaccination-info.be. (s.d.). Vaccination contre le HPV. vaccination-info.be.
www.professionnels.vaccination-info.be/vaccination/hpv/
- ^{ix} Vaccin tegen HPV (humaan papillomavirus) | allesoverseks.be - van Sensoa
- ^x Brusano. (s.d.). Focus: accessibilité financière aux soins de santé [PDF]. Brusano Brussels.
www.brusano.brussels/nl/pdf/focus-financiele-toegankelijkheid-tot-gezondheidszorg/
- ^{xi} Bruprev. (2025). Screening op baarmoederhalskanker: wat verandert er op 1 januari 2025? Bruprev.
www.bruprev.be/Uploads/cervitest/2025-HPV-Comm-MG-Bxl-Fr.pdf
- ^{xii} HGR-CSS. (z.d.). Humaan papillomavirus (HPV) - informatie voor het publiek [PDF]. HGR-CSS.
www.hgr-css.be/file/download/6940722e-6f47-48a4-8c40-d17caf52e255/O9eL0UmD2ik7IANChVdBxcbNSEIhjPAHJtxB6nGBRGc3d.pdf

Ben je een professional actief in de welzijns- en gezondheidssector?
Oefen je je activiteit uit en/of begeleid je mensen in complexe situaties die op het grondgebied van de Zorgzone Zuid?

Zoek je praktische informatie over het Brusselse zorgaanbod of oriëntatiehulp (dienstverleners, ondersteuningsmaatregelen, proefprojecten, financiële steun enz.)?

Ons team staat elke werkdag van 9 tot 17 uur voor je klaar om je naar de juiste middelen te leiden.

**Voor meer informatie over preventie,
ga naar
www.zorgzone-zuid.brussels**